

SANAT EĞİTİMİNDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR

Mukadder ÇAĞLAR

D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi - İZMİR

ÖZET

Sanatsal yaratıcılık insanı ve toplumu geliştirir. Sanatın algılanması belli bir eğitim, estetik ve entelektüel tavır gerektirir. Çağdaş sanatçı, dünyayı donanımlı ve yetkin algılayan, yorumlayan, dönüştürmeye yönelik kişidir. Sanat eğitimi veren kurumlar özgürlük içinde gelişebilen tartışma ortamlarını yaratabilmeli; toplumsal kültür ve düşün alanında, sosyal yapıda yaratıcılık ve çeşitlilikler oluşturmalarıdır. Bu kurumlarda geçmişin ve geleceğin kalıntıları sorgulanarak kültürün yeniden üretimi, oluşumu ve çağdaşlaşması sağlanmalıdır. Bugünü ve geleceği üreten insan yetiştirmek temel hedef olmalıdır. Bu hedef doğrultusunda, düşünme, araştırma, yorumlama, uygulama gerekir. Bireysel, yöresel, evrensel kültüre önem verilmeli; insana ait değerlere yönelik felsefe, sanat tarihi ve çağdaş sanat üzerine derinlemesine bilgi, çağdaş ve evrensel tutum geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sanatsal Yaratıcılık, Çağdaş Sanatçı, Sanat Eğitimi

ABSTRACT

Artistic creativity helps human beings and society develop. The perception of art entails some education, aesthetic and intellectual perspective. The contemporary artist is the one who perceives the world intellectually, and the one who interpretes and tries to transform it. The institutions of art education must be able to provide an atmosphere in which people can discuss things freely, and also lead to ceativity and variety in culture, philosophy and social structure. The remains of the past of traditions must be dealt with in these institutions, and in this way the culture must be reproduced, formed and modernized. The main goal must be educate those who will be able to make up the present and future times. Thinking, research, interpretation and application are necessary to realize this goal. The individual, local and universal culture must be attached importance; the philosophy, the history of art and modern art, all of which concern human values, must be studied in detail, and a contemporary and universal attitude must be developed.

Key Words: Artistic creativity, The contemporary artist, Art education

Sanatsal yaratıcılık insanı ve toplumu geliştirir. Sanatın gelişimi ise, toplumda yer alan çeşitli grupların oluşturduğu kalıpların yinelenmesi ve peşinden gidilmesi ile olmaz. Sanatın algılanması belli bir eğitim, estetik ve entelektüel tavır gerektirir.

Çağdaş sanat çağın koşullarına uyar, yansıtır, geliştirir.

Sanatçı; tarihsel bilinçle toplumsal eleştiri yaparak, toplumsal kültürün oluşturduğu değerleri sorgulayıp, kültür hareketini ve dinamizmini sağlamalı, canlandırıcı alternatifler oluşturmaları, oluşturmak zorunda kalmalıdır. Yeniliklere açık olmalı, ileriye dönük çalışmaları yönlendirmeli, gelenek ve gelecek arasında sentez yapıp topluma çok yönlülük ve boyut kazandırmalıdır.

Sanatçı kendine coşku veren her düşünceyi ve biçimini araştırmakta özgür olarak bilimsel ve evrensel araştırmalar yapmalıdır. Yaratıcı, anlatmak istediğini vurgulamak için ne gerekiyorsa kullanmakta özgür olmalıdır. Sanatçıda olması gereken eleştirel tavır; çekicilikle, iticilikle, alaycılıkla, trajiklikle, parçalamalarla, değiştirmelerle, yabancılaşmalarla, abartmalarla, eklemelerle, cesaretli, gözüpük ve gerçekçi olmalıdır.

Çağdaş sanatçı, dünyayı donanımlı ve yetkin algılayan, yorumlayan, dönüştürmeye yönelik kişidir. Bilim, sanat ve felsefeyle özgün bir yaşama sanatı da oluşturabilmelidir.

Yaratmada, tasarlarken, uygularken içinde bulunulan toplumsal yapıyla çatışma kaçınılmazdır. Bu çatışmanın üretime dönük hale getirilmesi, toplumun yaşama gücünün, çağın getirdiği yeni yapıların, olabilirliklerin gündeme getirilmesiyle olabilir.

Sanatçının bulan, yaratan, alanla çatışma ve alanın dışına çıkma gücü ve istemi, yaşamsal aktivitelerle desteklenmelidir.

Sanat eğitimi veren kurumlar özgürlük içinde gelişebilen tartışma ortamlarını yaratabilmeli; toplumsal kültür ve düşün alanında, sosyal yapıda yaratıcılık ve çeşitlilikler oluşturmalarıdır. Bu kurumlarda geçmişin ve geleneğin kalıntıları sorgulanarak kültürün yeniden üretimi, oluşumu ve çağdaşlaşması sağlanmalıdır. Bugünü ve geleceği üreten insan yetiştirmek temel hedef olmalıdır. Yozlaşmanın önlenmesi gereklidir. Bunda kitle iletişim araçlarının ve yayınların da önemli yeri vardır.

Bu hedef doğrultusunda, düşünme, araştırma, yorumlama, uygulama gerekir.

Bireysel, yöresel, evrensel kültüre önem verilmeli; insana ait değerlere yönelik felsefe, sanat tarihi ve çağdaş sanat üzerine derinlemesine bilgi, çağdaş ve evrensel tutum geliştirilmelidir.

Ancak, görsel sanat eğitiminde; düşünme ve görme yeteneği arasında uyumsuzluk gözlenmektedir. Bu uyumsuzluğun giderilmesi için, eğitimde uygulamalı alan derslerine önem ve ağırlık verilmeli, felsefe dersleri mutlaka olmalı, sanat tarihi ve çağdaş sanat dersleri bulunmalıdır. Şu anda uygulamalı alan dersleri saat olarak çok azalmış durumdadır. Resim bölümündeki bir öğrenci haftada 6-8 saat uygulama ile resim konusunda ne kadar gelişebilir? Kendi alanında güçlenmesi için öğrencinin çok daha yoğun olarak atölye çalışma ortamında bulunması gereklidir. Felsefe dersleri de yok denecek kadar azdır. Üniversite düzeyinde eğitim alan her öğrenci felsefe alanında donanımlı olmalıdır. Böylece bir gencin seçtiği alanda güçlü olması, dünyayı, kendisini ve bilgisini algılaması, yorumlaması, çözümlemesi gerçekleşir. Çağdaş sanat derslerinin olması gençlerde yeni ufukların açılımına katkıda bulunabilir. Üniversitelerdeki eğitimcilerin de kendi alanlarında yenilikleri yakalamalarını ve öğrencilere aktarmalarını sağlamak için; eğitimcilere yönelik geliştirici, yeni anlayışları tanıtıcı seminerlerin oluşturulması çok önemlidir.

Ayrıca, insanı yaşama bağlayan temel güçlerden birisinin umut olduğu unutulmamalı ve sanat eğitimi alan genç sanatçıların yapıtlarının sergilenmesi için olanaklar sağlanmalı, sanatsal etkinlikler güçlendirilmelidir. Üniversitelerdeki sanat kurumları sanat ortamlarına daha açık olmalıdır. Kurumların öncülüğünde, buldukları kentlerdeki, tüm Türkiye'deki sanatçılara yönelik, gençlere yönelik sergiler oluşturulmalı, bu tür sergilerin süreklilik kazanmasına çalışılmalıdır. Hatta olabilirse Türkiye dışında yaşayan Türk ve yabancı sanatçıların da yapıtlarının sergilenmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Böylelikle kurumlarımızda yetiştirdiğimiz gençlerin sanat ortamlarına katılabilmelerinin koşulları sağlanmış olacaktır. Böylece, umut, inanç ve cesaretle güven kazanan genç sanatçı ve öğretmen adayları içinde yaşadıkları topluma daha çok katkıda bulunabilecek, gittikleri yerlerde sanatsal etkinlikler oluşturma gücü bulabileceklerdir. Sanatsal yönünü güçlendiren ve en azından kendi ülkesindeki sanat ortamında yer alabilen bir genç, gerek öğretmen olarak, gerekse ajanslarda ya da başka alanlarda çalışsa bile bulunduğu çevresinde sanatsal etkinlikler gerçekleştirme, bu tür etkinlikleri destekleme çabalarında bulunabilecektir. Öğrenim gördüğü kurumlarının desteğiyle güçlenen genç; kendi kendisiyle barışık, yaratıcı, mutlu, dengeli, ölçülü, düzenli, sevgi dolu, uyumlu, barışçı ve güven duygusuyla dolu olacaktır. Bu gençlerin varlığı eğitim kurumlarını da güçlendirecektir.

KAYNAKLAR

Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları
UPSD Yayınları